

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

การประเมินประโยชน์และผลกระทบการให้บริการวิชาการชมรมผู้สูงอายุบ้านแม่ก่ง

(องค์การสาธารณะประโยชน์ด้านสังคม) ม. ๓ ต. บ้านเป้า อ. เมือง จ.ลำปาง วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. อ. พยอม ถิ่นอ้วน
๒. อ. ดร. ถาวร ล่อกา
๓. อ. เกสร มณีวรรณ
๔. อ. วนิดา อินทราชา
๕. อ. ณัฐนิชา คำปาละ
๖. สมาชิกชมรมผู้สูงอายุบ้านแม่ก่ง (เอกสารแนบท้าย)

เรื่องที่ต้องติดตาม

จากการติดตามผลการบริการวิชาการปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีรายละเอียดดังนี้

๑. ประชุมกำหนดรูปแบบการดูแลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแม่ก่ง
 - ๑.๑ ประเมินประโยชน์และผลกระทบการบริการวิชาการ
 - ๑.๒ ติดตามประเมินผลกระทบและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (อภิปราย เข้ากลุ่ม)
 - ๑.๒ เป้าหมายการดำเนินการเพื่อการดูแลผู้สูงอายุที่มีสุข (วาดรูป)
 - ๑.๓ ติดตามความก้าวหน้าผลการทำกิจกรรมในโครงการ

สรุปการติดตาม

๑. จากการนำเสนอของคุณพ่อวาท คำวรรณ และคุณพ่อสมพงษ์ นวลสุทธิ์ สรุปได้ว่าหลังโครงการอบรมครูแม่แบบการดูแล ผู้สูงอายุในปีที่ผ่านมา ชุมชนมีผู้นำและสมาชิกที่ได้จากการขยายการเรียนรู้ยังมีการดำเนินการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หลังการดำเนินการในกิจกรรมตามแผน ได้เกิดเครือข่ายแกนนำผู้สูงอายุ มีการขยายการเยี่ยมแก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้านเยี่ยมใช้ผู้สูงอายุใน ๖ กลุ่มโรค, ๖ กลุ่มคน ได้แก่

- ก. คนไข้ติดเตียง
- ข. ความดัน
- ค. เบาหวาน
- ง. เข้าเสื่อม
- จ. ถูกลมโป่งพอง

ฉ. พาร์กิสัน

โดยการเยี่ยมได้ดำเนินการร่วมกับชุมชน โดยอุปกรณ์และของเยี่ยม ได้รับอนุเคราะห์จากพระสงฆ์ เช่น นม, ขนม, กล้วย กลุ่มผู้เยี่ยมร่วมในแต่ละครั้ง เช่น อ.ส.ม. เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ พระสงฆ์ การติดตามเยี่ยมดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เนื่องจากจากการซักถามและสังเกตร่วมพบว่า ผู้ป่วยและผู้สูงอายุที่ได้รับการเยี่ยมจากทีมมีความรู้สึกประทับใจ โดยเฉพาะเมื่อมีพระสงฆ์มาร่วมทีมเยี่ยม ในกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดความเข้มแข็งในคณะทำงานในชมรมผู้สูงอายุที่สามารถจัดการเยี่ยมผู้สูงอายุทั้ง ๖ กลุ่มและมีการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่องเดือนละ ๑ ครั้ง

๒. จากการติดตามและสังเกตชุมชนมีการสร้างกลไกที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน พบว่าชุมชนยังคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวพุทธ และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการประกอบการติดตามเยี่ยม เช่น การขอของบริจาคจากวัดและให้พระสงฆ์เป็นทีมเยี่ยมผู้สูงอายุในรายที่เจ็บป่วย จากการที่ไปให้บริการวิชาการโครงการอบรมครูแม่แบบผู้ดูแลผู้สูงอายุพัฒนาสู่กิจกรรมเพื่อนเยี่ยมเพื่อนในชุมชน ชุมชนได้สร้างกลไกที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เกิดกระบวนการการดำเนินการด้วยชุมชนเอง นอกจากนี้ยังขยายการเรียนรู้และปลูกฝังการดูแลผู้สูงอายุแก่เยาวชน โดยให้มีส่วนร่วมในการเป็นทีมเยี่ยมและสังเกตการณ์ และการมีส่วนร่วมเมื่อมีกิจกรรมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้นำหรือตัวแทนผู้สูงอายุจะชักชวนบุตรหลานให้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือ

๓. ผลกระทบที่เกิดประโยชน์สร้างคุณค่าต่อสังคมชุมชน จากการที่ไปให้บริการวิชาการโครงการการ

อบรมครูแม่แบบ พบว่ามีผลกระทบที่เกิดประโยชน์สร้างคุณค่าต่อสังคมจากการที่ชุมชนเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในโรงเรียนได้สนับสนุนการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเป็นทีมเยี่ยมและสังเกตการณ์ เยาวชนได้รับการปลูกฝังในการดูแลผู้สูงอายุ จากการได้เห็น ได้ร่วมกิจกรรม ตลอดจนชุมชนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ ทำให้เกิดความเข้มแข็งของคนในชุมชน ที่ดำเนินการโดยผู้สูงอายุ ส่งผลให้ชุมชนบ้านแม่ก่งองค์กรสาธารณประโยชน์ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานที่จัดงานศูนย์ความเป็นเลิศทางด้านผู้สูงอายุ แก่นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย นิเวศาสเชิล มหาวิทยาลัยทักษิณประเทศ ออสเตรเลีย ซึ่งแกนนำผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกครั้ง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถก่อประโยชน์ได้แม้จะอายุมาก และมีการศึกษาน้อย ได้แสดงความรู้สึกว่า “ในชีวิตนี้รู้สึกภาคภูมิใจ ถึงแม้ตัวผู้สูงอายุเองจะไม่ได้เรียนหนังสือหรือบางคนจบเพียงชั้นประถมก็สามารถเป็นครูสอน แนะนำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาต่างชาติได้ รู้สึกภูมิใจจริง”

๔. เป้าหมายการดำเนินการเพื่อการดูแลผู้สูงอายุที่มีสุข ทางชมรมผู้สูงอายุบ้านแม่ก่งทุกครั้งที่

มีการทำกิจกรรมร่วมกับวิทยาลัยพยาบาล ทางชมรมมักจะขอขยายโอกาสให้ผู้สูงอายุในตำบลบ้านเป้าได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ชมรมอื่นๆได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ ฉะนั้นการทำกิจกรรมที่ผ่านมาจึงเป็นกิจกรรมร่วมมีผลจากการติดตามได้ จากการทำกิจกรรมโดยใช้คำถามตัวกระดุนดังนี้

ตัวกระดุนคือคำถาม :

๑. การดูแลผู้สูงอายุในหมู่บ้านท่านที่มีอยู่เป็นอย่างไร
๒. สิ่งที่ท่านต้องการให้การดูแลผู้สูงอายุของท่านเป็นอย่างไร
๓. ระบบสนับสนุนที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป็นอย่างไร
๔. หากจะเปรียบผู้สูงอายุกลุ่มท่านจะเปรียบผู้สูงอายุเป็นอย่างไร

ผลการติดตามพบว่า

หมู่ที่ ๓ (บ้านแม่งง) เปรียบผู้สูงอายุในหมู่บ้านเปรียบเหมือนอะไร

๑. ต้นโพธิ์ต้นไทร แผ่กิ่งก้าน, เป็นร่มที่อาศัยของนก, กา เป็นแหล่งอาหาร
๒. อยากให้ผู้สูงอายุยืนเหมือนต้นโพธิ์

ซึ่งสะท้อนให้เห็นการมีคุณค่าของผู้สูงอายุจึงทำให้ชุมชนบ้านแม่งงตระหนักเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุจนเกิดการรวมตัวของผู้สูงอายุและขยายและปลูกฝังให้คนรุ่นอื่นเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และมีการรวมตัวจนเป็นกลุ่มทางสังคมช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สูงอายุ เช่น

- พระสงฆ์ สนับสนุน ขนม, นม, สถานที่, น้ำดื่ม, ไฟฟ้า การเยี่ยมไข้ผู้สูงอายุ
- โรงเรียนสนับสนุนผู้สูงอายุหากต้องการการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ สื่ออื่น ๆ
- ญาติผู้เสียชีวิตที่ได้ไปติดตามเยี่ยมทุกรายมักจะ มอบเงินคินแก่ชมรมผู้สูงอายุ
- ผู้นำชุมชน สนับสนุนเงินทำกิจกรรมต่าง ๆในชมรมผู้สูงอายุ
- ส่วนหมู่อื่นๆที่ได้รับประโยชน์จากโครงการร่วมของหมู่บ้านแม่งง

หมู่อื่นๆ ได้รับการสนับสนุนการสอน วิเคราะห์ความต้องการ และสอนการเขียนโครงการเพื่อขอรับเงินจากวิทยาลัยพยาบาลจนได้รับการสนับสนุนงบประมาณและนำมาใช้ในกิจกรรมและมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

หมู่ที่ ๑

๑. มีการออกกำลังกายต่อเนื่อง
๒. ให้ผู้สูงอายุเข้าวัด ฟังสมาธิ และสวดมนต์ทุกวันพระ ร่วมด้วยประชาชนในหมู่บ้าน
๓. แนะนำให้รู้จักการใช้ชีวิตประจำวันที่ถูกต้อง
๔. แนะนำการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง
๕. วัดความดันผู้สูงอายุที่บ้าน โดย อ.สม
๖. เพื่อนเยี่ยมเพื่อน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

หมู่ที่ ๒

๑. เยี่ยมเยือนผู้ป่วยในหมู่บ้าน
๒. ออมเงินผู้สูงอายุ
๓. ออกกำลังกาย
๔. วัดความดัน โดย อ.ส.ม.

หมู่ที่ ๔

๑. ออกกำลังกายอาทิตย์ละ ๓ วัน
๒. ทำโครงการเพื่อนเยี่ยมเพื่อน
๓. ออกศึกษาดูงานรอบนอก
๔. ร่วมกิจกรรมกับวิทยาลัยพยาบาล

หมู่ที่ ๖

๑. ออกกำลังกาย
๒. เยี่ยมผู้ป่วยในหมู่บ้าน
๓. ตั้งกองทุนสวัสดิการ
๔. วัดความดันโดย อ.ส.ม.

หมายเหตุ

๑. ทุกหมู่บ้านได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการ ส.ป.ส.ช. จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า
๒. ได้รับเงินสนับสนุนจากคุณพิเชษฐ เทพปินตา
๓. เข้าร่วมประชุมและรับโครงการจาก อ.บ.ต. บ้านเป้าทุกครั้งที่มีการร่วมประชุมและวางแผนในตำบล

ผู้สูงอายุคือ ไม่ไถ่ฝึงต้องช่วยกันดูแล ไม่ให้ตันไม้ล้ม ผู้ที่ดูแลคือ ลูกหลาน และเพื่อนฝูง-ญาติ
ช่วยกันประคับประคอง ไม่ให้ตันไม้ล้ม คือ การดูแลสุขภาพ

อยากให้ผู้สูงอายุ เป็นอย่างไร

- เป็นบุคคลตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นใหม่
- สืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติมาเป็นประเพณี เช่น การรดน้ำดำหัว ประเพณีสลากภัตร
- เป็นบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรงอายุยืน
- มีสุขภาพทางใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่นตลอดมา
- สั่งสอนลูกหลานให้ประพฤติปฏิบัติต่อสังคม
- สืบสานหัตถกรรมพื้นบ้านให้ลูกหลาน เช่น สานก่องข้าว, ตัดตุ่งประเพณีต่างๆ, งานจักสานต่างๆ

หมู่ที่ ๓ กลุ่มทางสังคม

- พระสงฆ์ สันนิบาต ชนม, นม, สถานที่, น้ำดื่ม, ไฟฟ้า
- โรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์ สื่ออื่น ๆ
- ญาติผู้เสียชีวิต มอบเงินให้ทุกๆ ศพ
- ผู้นำชุมชน สนับสนุนเงินทำกิจกรรมต่าง ๆ

หมู่ที่ ๕-๗-๘

สูงอายุมียุคคุณค่า ชราอย่างมีความสุข

ยงนา - อายุยืน สูงเฉียดฟ้า (สูงส่ง)

ร่มเงา

- ให้น้ำมันเชื้อเพลิง, ใบไม้ทำปุ๋ย
- เป็นที่อาศัยของสัตว์ต่าง ๆ
- ใช้สอย, ปลุกบ้าน
- แข็งแรง, ไม่มีโรค

หมู่ที่ ๕-๗-๘

การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรหรือส่วนราชการ และภาคเอกชน

๑. การอบรมเรื่อง การออกกำลังกายที่ถูกวิธีและการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะจาก อบต.
๒. การออกกำลังกายหมู่เพื่อสุขภาพดีทั่วหน้าจาก อบต. และวิทยาลัยพยาบาล
๓. การได้รับการอบรมสานตะกร้าจากท่านมะพร้าวจากอบต.
๔. ได้รับเงินบริจาคจากประชาชน (งานผ้าป่า)
๕. ได้รับบริจาคเสื้อผ้า (ชุดขาว) ปฏิบัติธรรมวันพระ จากร้านค้าของเก่า
๖. ได้รับเงินสนับสนุนงานอาชีพทำไร่ไม่ไผ่จาก วิทยาลัยพยาบาล
๗. ได้รับเบี้ยยังชีพ

หมู่ที่ ๕-๗-๘

การดูแลผู้สูงอายุที่ผ่านมาในหมู่บ้าน

๑. ตรวจสุขภาพโดย อสม. เช่น วัดความดัน ชั่งน้ำหนัก
๒. ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ และสุขนิสัยในการกิน
๓. รวมกลุ่มออกกำลังกายตอนเช้าและเย็น โดยขี่จักรยานและการเดิน การเดินแอโรบิค กิจกรรมการแกว่งแขน
๔. การเยี่ยมเยียนผู้เจ็บป่วยผู้สูงอายุ
๕. ส่งเสริมการทำน้ำหมักเพื่อสุขภาพ
๖. ส่งเสริมการออมเงินเพื่อจัดสวัสดิการ โดยจัดตั้งกองทุนสวัสดิการระดับตำบล
๗. ผู้สูงอายุในหมู่บ้านเข้าวัดปฏิบัติธรรมทุกวันพระ
๘. ร่วมโครงการคัดแยกขยะจำหน่ายเดือนละ ๒ ครั้ง

๙. ให้อนุรักษ์ประเพณีรดน้ำดำหัวให้ลูกหลานได้ร่วมสืบสานประเพณี

หมู่ที่ ๙ - ๑๐ - ๑๑

รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ

เยี่ยมไข้ดูแลผู้ป่วยจัดของเยี่ยม

ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ทำดอกไม้จิบ ฯลฯ

อบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อกลุ่ม-ชมรม

- จัดตัวแทน + ประธานไปอบรม - สัมมนาตามเวทีต่างๆ
- ช่วยกันไปทำบุญ - ฟังเทศน์ ที่วัดตามประเพณี
- ส่งเสริมให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีร่วมกับ รพ.สต.

มีทุนทางสังคมอย่างไร

จัดชมรมผู้สูงอายุหมู่บ้าน

- มีบุคลากรจิตอาสาช่วยในกิจกรรมหมู่บ้าน
- มีการออมสวัสดิการชุมชนระดับตำบล
- ได้รับความร่วมมือจาก อบต., ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วย, อสม., เยาวชน, จนท.อนามัย
- ได้รับงบประมาณจาก อบต. เกี่ยวกับการออกกำลังกาย
- นำขยะที่เสียแล้วไปจำหน่ายนำเงินมาเป็นทุนในหมู่บ้าน (ลดปัญหาขยะล้นเมือง)
- มีสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในหมู่บ้าน เช่น ไม่เผาขยะโดยไม่จำเป็น

จากการประเมินและติดตามการประเมินประโยชน์และผลกระทบการให้บริการวิชาการชมรมผู้สูงอายุ บ้านแม่ง (องค์กรสาธารณประโยชน์ด้านสังคม) ม. ๓ ต. บ้านเป้า อ. เมือง จ.ลำปาง คณะกรรมการและคณะทำงาน ได้เสนอให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันต่อไป

อ. เกสร มณีวรรณ

บันทึกการประชุม

อ. พยอมน ถิ่นอ่อน

บททวนการประชุม